

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДУ «ІНСТИТУТ НЕЙРОХІРУРГІЇ ІМ. АКАД. А.П. РОМОДАНОВА НАМН УКРАЇНИ»
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ НЕЙРОХІРУРГІВ

МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІКУВАННЯ
ГЛІОМ ГОЛОВНОГО МОЗКУ»

ЛЬВІВ-2015
УКРАЇНА

Всім пацієнтам було виконано хірургічне видалення ГЛБ головного мозку. За об'ємом видаленої пухлини розрізняли 4 типи видалення пухлини: gross-total resection (GTR), near-total resection (NTR), sub-total resection (STR), partial resection (PR). Променеву терапію розпочинали через 1 місяць з моменту операції після контрольного МРТ дослідження з внутрішньовенним підсиленням та розрахунку координат мішеней.

Результати дослідження:

До дослідження включено 77 хворих з ГЛБ, з них 47 жінок та 30 чоловіків віком від 21 до 72 років, у середньому - $51,9 \pm 12,6$ років. За об'ємом видалення спостереження розподілились наступним чином: GTR - 20, NTR - 32, STR - 13, PR – 12 спостережень. Таким чином операції підвищеної радикальності (GTR+NTR) виконані у 52 (67,5%) спостережень.

Ізольоване хірургічне втручання (без наступної адьювантної терапії) виконано 7 (9,1%) хворих. Комбіноване лікування (операція+променева терапія) проведено 52 (67,5%) хворим. Комплексна терапія ГЛБ (операція+ПТ+МХТ темозоламідом) виконана 18 (23,4%) хворим. Повторно з приводу продовженого росту пухлину оперовані 7 хворих. За переважним розташуванням основної маси пухлини в одній з часток мозку хворі розподілились наступним чином: лобна частка - 35, скронева - 24, тім'яна - 12, потилична – 6 спостережень. У 38 хворих пухлини були розташовані переважно в правій півкулі, а у 39 – в лівій півкулі.

Медіана виживання в загальній групі хворих (n=77) склала 353,5 дні (11,6 міс). Встановлено, що на загальну тривалість життя оперованих хворих з ГЛБ впливали вік хворих (p=0,004), об'єм видалення пухлини (p=0,00001), наявність та характер адьювантної терапії (p=0,00002). Не було встановлено статистично значимої різниці в виживанні хворих в залежності від статі (p=0,68), дольової (p=0,39), ліво- чи правопівкульної локалізації (0,46), наявності реоперації (p=0,085).

Медіана виживання хворих у віці 21-40 років склала 648 дні (21,3 міс), у віці 41-60 років – 317 днів (10,4 міс), у віці понад 60 років – 343 дні (11,3 міс).

Медіана виживання при ізольованому хірургічному лікуванні склала лише 145,3 дні (4,8 міс), при комбінованому лікуванні – 425,9 дні (16,1 міс), при комплексній терапії – 554,7 дні (18,2 міс).

Медіана виживання при проведенні GTR склала 679 дні (22,3 міс), NTR – 366 днів (12 міс), STR – 207 днів (6,8 міс), PR – 176 днів (5,8 міс).

Медіана виживання серед хворих яким проведена лише одна операція склала 334 дні (11 міс), а у хворих, яким проведена реоперація – 522 дні (17,2 міс). Не зважаючи на достатню розбіжність в показниках виживання, ця різниця не виявилася статистично значимою можливо через малу кількість спостережень (n=7) в групі реоперацій, та різне співвідношення в кількості цензурованих та не цензурованих спостережень.

Висновки:

1. Найкращі результати лікування хворих виявилися серед хворих молодого віку. Медіана виживання хворих з ГЛБ у віці 21-40 років склала 21,3 місяці.

2. Застосування адьювантної терапії призводить до вірогідного збільшення тривалості життя хворих. Медіана виживання при комбінованому лікуванні склала 16,1 міс, а при проведенні комплексній терапії 18,2 міс, що вірогідно більше тривалості життя при ізольованому хірургічному втручанні - 4,8 міс (p=0,00002).

3. Максимально можлива циторедукція (GTR) без викликання неврологічних дефіцитів має надзвичайно важливе прогностичне значення для результату лікування та виживання пацієнтів.

ХІРУРГІЧНЕ ЛІКУВАННЯ ГЛІАЛЬНИХ ПУХЛИН СТОВБУРА ГОЛОВНОГО МОЗКУ

Смоланка В. І., Смоланка А. В., Гаврилів Т. С.

Обласний клінічний центр нейрохірургії та неврології, м. Ужгород, Україна

Мета роботи: оцінити короткострокові та віддалені результати мікрохірургічного видалення гліальних пухлин стовбура головного мозку.

Матеріали та методи.

Ретроспективно проаналізовано медичну документацію 32 пацієнтів з гліальними пухлинами стовбура головного мозку, прооперованих в Обласному клінічному центрі нейрохірургії та неврології (м. Ужгород) за останні 7 років (з квітня 2008 року по липень

2015 року). З них 16 (50%) – жіночої статі, 16 (50%) – чоловічої. Середній вік хворих склав 19,5 років (від 2 до 55), переважали пацієнти дитячого віку - 18 (56,2%). Всі хворі оцінювались неврологічно на момент поступлення, під час виписки зі стаціонару та на момент останнього контрольного обстеження.

Результати та їх обговорення.

У 14 випадках (43,8%) об'ємний утвір знаходився виключно інтрамедулярно: середній мозок – 5 спостережень, понто-мезенцефальний перехід – 2 пацієнта, міст – 3 хворих, понто-медулярний перехід – 3 пацієнта, довгастий мозок – 3 випадки. У 18 випадках (56,3%) пухлина мала екзофітний тип росту: у 16 хворих поширювалась в порожнину IV шлуночка, а в 2 пацієнтів в мосто-мозочковий кут. Переважали низькодиференційовані пухлини (III та IV ступінь злоякісності за ВООЗ) - 19 пацієнтів (59,4%).

У всіх випадках виконувалось мікрохірургічне видалення об'ємного утворення, через безпечні зони входу в стовбур головного мозку. Застосовувались наступні хірургічні доступи: серединний субокципітальний доступ – у 22 випадках (68,8%), ретросигмоїдний доступ – 5 випадків (15,6%), окципітальний транстенторіальний доступ - 3 випадки (9,4%) субтемпоральний та супрацеребеллярний доступи – по 1 випадку (по 2,5%). 22 хворим (68,9%) було виконано тотальну резекцію пухлини (в межах видимих здорових тканин, GTR), 10 (31,1%) – субтотальну. 8 пацієнтів (25%) потребували вентрикуло-перитонеальне шунтування в періопераційному періоді.

25 хворих (78,1%) покращились або не погіршилися на момент виписки. У 6 пацієнтів (18,8%) на момент виписки було зафіксовано новий неврологічний дефіцит, один хворий помер (3,1%). При оцінці віддалених результатів нами не виявлено летальних випадків у групі хворих з високодиференційованими пухлинами (13 спостережень). Середня загальна виживаність в групі хворих з пухлинами III ступеню анаплазії (15 випадків) склала 32 місяці після хірургічного втручання, а у пацієнтів з пухлинами IV ступеню анаплазії (4 спостереження) - 10 місяців.

Висновки. Гліальні пухлини стовбура головного мозку можуть бути видалені безпечно (78,1% хворих без погіршення, 18,8% з новим неврологічним дефіцитом; летальність - 3,1%), при використанні оптимального хірургічного доступу та мікрохірургічної техніки. Віддалені результати найгірші в групі пацієнтів з пухлинами IV ступеню злоякісності (загальна виживаність 10 місяців).

КОМПЛЕКСНЕ ЛІКУВАННЯ ПУХЛИН ГОЛОВНОГО МОЗКУ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ СУЧАСНИХ МЕДИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ КЛІНІЧНОЇ ЛІКАРНІ

Тяглий С.В.², Полковніков О.Ю.¹, Савченко Е.І.¹, Ксензов А.Ю.², Зайцев Ю.В.²

Запорізький державний медичний університет¹

КУ «Запорізька обласна клінічна лікарня» ЗОР²

Запоріжжя, Україна

Мета роботи: поліпшити результати хірургічного лікування застосуванням комплексного підходу в діагностиці та подальшому веденні пацієнтів з пухлинами головного мозку.

Матеріали і методи дослідження: На протязі останніх п'яти років в умовах нейрохірургічного відділення Запорізької обласної клінічної лікарні прооперовано 849 пацієнтів з пухлинами головного мозку різної локалізації та гістоструктури. Серед останніх було 613 випадків супратенторіальної локалізації (72,2%). Серед пухлин великих півкуль переважали гліоми - 428 спостережень (69,8%). Проведено аналіз результатів хірургічного лікування внутрішньомозкових пухлин півкуль мозку у пацієнтів у віці від 20 до 78 років. За даними гістологічного дослідження гліобластоми діагностовані у 236 пацієнтів (55,1%), анапластичні астроцитомы у 85 пацієнтів (19,9%), анапластичні олигодендрогліоми у 39 пацієнтів (9,1%). Таким чином серед прооперованих хворих гліоми WHO Grade III - IV зустрічалися в абсолютній більшості спостережень - 84,1%. У всіх спостереженнях для діагностики використано МРТ головного мозку на МР томографах Hitachi Echelon 1,5т і WDM i-Open 0,36Т. Проводилось як стандартне МРТ, так і з в/в підсиленням. Для уточнення взаємовідносин пухлини з інтракраніальними